

Mokřady z.s.

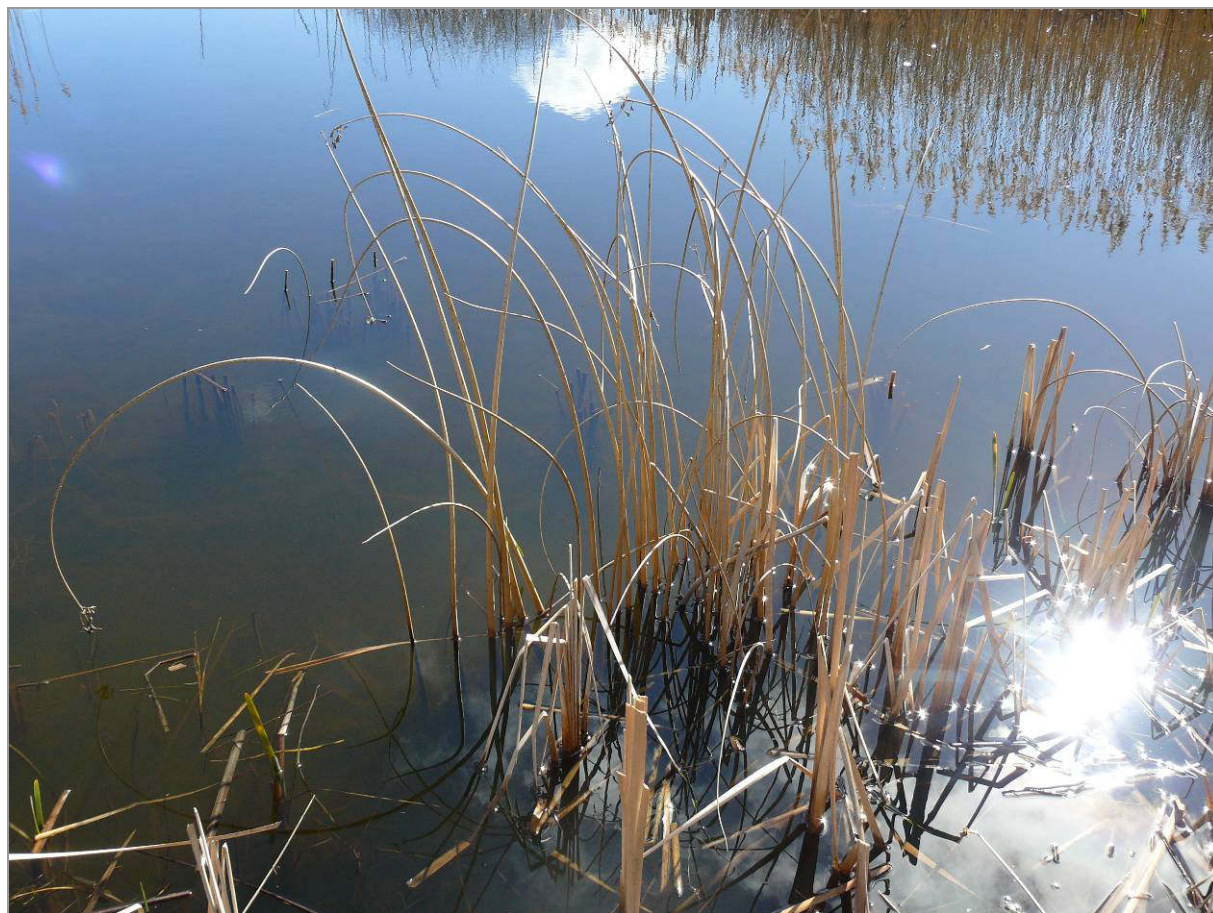
Popice 79, 586 01 Jihlava, IČO 22763198

www.mokrady.wbs.cz , DS: 9m3fcx5

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

spolku Mokřady z.s.

2023

Jaromír Maštera

duben 2024

Činnost spolku Mokřady a jeho členů **byla v roce 2023 finančně podpořena** z dotačních programů Program péče o krajinu (MŽP), program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), Ochrana biodiverzity (ČSOP, MŽP a Lesy ČR s.p.), Rozvoj pozemkových spolků (ČSOP, MŽP), od Kraje Vysočina, Olomouckého kraje, Města Jihlavy, od ČSOP prostřednictvím Nadace Veolia, z darů od několika dalších soukromých dárců a společností Alpiq a Accolade. *Děkujeme!*

Děkujeme též všem vlastníkům pozemků, kteří nám **umožnili realizaci opatření** na svých pozemcích v roce 2023 – jmenovitě jde o města Jihlava, Rokycany a Jaroměřice nad Rokytnou, městyse Kamenice u Jihlavy. Stará Říše a Křižanov, obce Lavičky, Pozdeň, Hodice, Onomyšl, Nadějov, Bohuslavice, Pavlov u Stonařova a Skorkov, Státní pozemkový úřad, Český svaz ochránců přírody, Královskou kanonii premonstrátů na Strahově, Lesy ČR a dále o 12 soukromých vlastníků pozemků.

Za dobrou **spolupráci děkujeme** zejména Gymnáziu Ad Fontes Jihlava, ČSOP Kulíšek a skupině Rokycanské mokřady, skupině go-offroad, Diakonii Českobratrské církve evangelické, Pobočce ČSO na Vysočině, ČSOP, ZŠ Otokara Březiny v Jihlavě, ČSOP Jihlava, městu Jihlava, obci Pavlov, obci Lavičky, obci Hodice, ZŠ a MŠ Dušejov, ZŠ a MŠ Kamenice a organizaci Save the Frogs!.

Viz též: <http://mokrady.wbs.cz/Spolupracujeme.html>

Ministerstvo životního prostředí

Soukromé gymnázium
AD FONTES, o.p.s.

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

Foto na titulní straně:

Skřípípec jezerní v tůni na mokřadu u Dolního Bradla. Foto Jaromír Maštera

Fotografie ve zprávě:

členové a spolupracovníci spolku Mokřady z.s., ČSOP

Fotografie z dronu:

Jan Neskromník, Tomáš Novák, Jaromír Maštera st.

Závěrečná zpráva spolku Mokřady z.s. 2023

Mgr. Jaromír Maštera

Jihlava, duben 2024

OBSAH:

1. ÚVOD	#	5
2. PŘEHLED ČINNOSTI V ROCE 2023	#	5
2.1 Záchrané transfery obojživelníků	#	5
2.2 Průzkumy a kontroly lokalit	#	6
2.3 Jednání s vlastníky, úřady a odborníky	#	6
2.4 Akce pro veřejnost a přednášky	#	7
2.5 Veřejná sbírka	#	10
2.6 Informační panely a zpřístupnění lokalit	#	10
2.7 Internetové stránky a publikace	#	11
2.8 Ocenění naší práce	#	11
2.9 Praktická péče o mokřady a rybníky	#	12
2.9.1 Rančířovský Okrouhlík	#	13
2.9.2 Zlaté jezero	#	14
2.9.3 Pístovské mokřady	#	15
2.9.4 Lesnovské mokřady	#	15
2.9.5 Hájkovský rybník	#	17
2.9.6 Mokřady v Řehořově	#	17
2.9.7 Lesní tůň u Lukavce	#	18
2.9.8 VVP Rokycany	#	18
2.9.9 Jetmarský mlýn	#	19
2.9.10 Mukařka	#	19
2.9.11 Hosovské rybníčky	#	20
2.9.12 Obrázek	#	21
2.9.13 Častotický - Polánky	#	22
2.9.14 Hruškovec	#	23
2.9.15 Ovčín - Filipov	#	24
2.9.16 V Seči	#	24
2.9.17 Mokřady u Albrechtic	#	25
2.9.18 Cihelna	#	26
2.9.19 Nadějovské nivy	#	26
2.9.20 U Budského lesa (Onomyšl)	#	27
2.9.21 Smrčkovské rybníky	#	28
2.9.22 Kuchyňka	#	29
2.9.23 Ústrašinské mokřady	#	29
2.9.24 Ochoz	#	30
2.9.25 Mokřady u Hřešic	#	30
2.9.26 Dolní Bradlo	#	31
2.9.27 Mokřadní učebny Kalvárie a Skalka	#	32
2.9.28 Brejlovský rybník	#	32

2.9.29	Popický rybník	#	33
2.9.30	Mokřady u Zdešova	#	35
2.9.31	Hliniště	#	36
2.9.32	Koupaliště u Bohuslavic	#	37
2.9.33	Pustiměř	#	37
3.	VÝSLEDKY PRÁCE 2023	#	38
4.	VÝHLED NA DALŠÍ ROKY	#	59

1. ÚVOD

Spolek Mokřady z.s. (dále jen „Mokřady“) měl v jedenáctém roce své existence opět poměrně bohatou činnost. Spolek Mokřady organizoval a prováděl záchranné transfery obojživelníků, prováděl a organizoval průzkumy a kontroly svých lokalit, jednal s vlastníky, úřady a odborníky, realizoval několik přednášek a akcí pro veřejnost, provozoval internetové stránky s osvětovou funkcí a staral se o informační panely z předchozích let, zpřístupnil lokality pro veřejnost a prováděl péči o řadu mokřadních lokalit (včetně rybníků), prostřednictvím svého pozemkového spolku. Celkem bylo letos na 35 zájmových lokalitách odpracováno nejméně 2 400 hodin a na realizaci se podílelo minimálně 120 lidí (členové, spolupracující organizace, školy a osoby, dobrovolníci, veřejnost). Spolek Mokřady měl na konci roku 2023 dvacet sedm členů.

2. PŘEHLED ČINNOSTI V ROCE 2023

2.1 Záchranné transfery obojživelníků u Svitáku

V roce 2023 jsme opět organizovali a realizovali záchranné transfery obojživelníků u rybníka Sviták u Dušejova. Ty probíhaly v roce 2023 opět za spolupráce z.s. Mokřady, ZŠ a MŠ Dušejov, ČSOP Jihlava a místních dobrovolníků. Transfery byly finančně podpořeny ČSOP a MŽP v rámci programu Ochrana biodiverzity. V letošním roce jsme mírně prodloužili trasu zábran.

Instalaci dočasných zábran s odchyťovými nádobami prováděli členové Mokřadů, ČSOP Jihlava a několik místních dobrovolníků, vlastní záchranné transfery pak prováděli členové Mokřadů, další dobrovolníci a učitelé a děti ze ZŠ a MŠ Dušejov. V roce 2023 bylo přeneseno 1 983 jedinců pěti druhů obojživelníků, s dominancí ropuchy obecné.

Obr. 1: Budování dočasných zábran u silnice u rybníku Sviták (březen 2023)

2.2 Průzkumy a kontroly lokalit

Členové spolku Mokřady provádějí a organizují průzkumy lokalit každoročně ve třech úrovních. Jde o prvotní průzkumy lokalit, kde lokalitu hodnotí s ohledem na její význam a lokalizaci opatření, provádějí mj. fotodokumentaci a zkušební výkopy rýčem v případě plánování tůní. Dále jde o průzkumy a kontroly lokalit, kde provádějí namátkově v průběhu roku na starších i nových lokalitách sledování různých skupin organismů a pak také o namátkové průzkumy, které provádějí v průběhu vlastních managementových opatření.

Nejdůležitějšími průzkumy jsou pak botanické a zoologické před zahájením péče na lokalitách a průzkumy po 5 a více letech od realizace. V roce 2023 byly prováděny průzkumy na čtyřech lokalitách, konkrétně šlo o průzkumy rostlin (Tomáš Berka) a průzkumy obratlovců (Jaromír Maštera, Richard Kabelka). Průzkumy proběhly v lokalitách Bořetín, Počátky, Ovčín a Švábka.

Biologické průzkumy byly hrazeny z vlastních zdrojů členů spolku a částečně byly podpořeny z programu Ochrana biodiverzity. Všechny prvotní a průběžné namátkové průzkumy pak provádíme také zcela bez dotačních příspěvků.

Obr. 2 Průzkum oživení nové tůně u Šobrova rybníka (červenec 2023)

2.3 Jednání s vlastníky, úřady a odborníky

Tak jako v předchozích letech jsme jednali v průběhu roku 2023 s různými vlastníky, úřady a odborníky. Jednání probíhala písemnou formou (převážná většina), osobními kontakty a společnými jednáními v terénu. S žádostmi o souhlasy s realizací opatření a dlouhodobějšími dohodami o užívání (výpůjčky, nájmy atd.) oslovujeme obce, města, stát i soukromé vlastníky.

V rámci spolupráce jsme se zúčastnili setkání Pozemkových spolků v Sedmihorkách.

Tato významná činnost je prováděna členy Mokřadů částečně zdarma, na vlastní náklady, a část aktivit byla podpořena v rámci programu ČSOP na podporu rozvoje pozemkových spolků.

2.4 Akce pro veřejnost a přednášky

V roce 2023 jsme realizovali několik exkurzí, přednášky, několik akcí s dobrovolníky a účastnili jsme se akce organizované ČSOP Jihlava.

Následuje přehled akcí, kterých bylo celkem sedm:

duben 2023

- dobrovolnická akce ve spolupráci s jihlavským Gymnáziem Ad Fontes – ruční úpravy a opravy tůní a vytyčení offroadových jízd na Pístovských mokřadech, vytvoření zemní přehrážky v kanálu v lokalitě Žleby (12 účastníků)
- přednáška Jaromíra Maštery o mokřadech a obojživelnících v Krhanicích (15 účastníků)

květen 2023

- dobrovolnická akce ve spolupráci s firmou Accolade – ruční vyhloubení dvou menších tůní v lokalitě Obrázek u Skorkova (20 účastníků)
- exkurze s ukázkami obojživelníků na Lesnovské mokřady pro žáky a učitele ZŠ Rošického (40 účastníků)

červen 2023

- Den pro přírodu v Jihlavě – naše stanoviště o mokřadech na akci pořádané ČSOP Jihlava pro školy i veřejnost (stovky účastníků)

srpen 2023

- dobrovolnická akce ve spolupráci s Diakonií ČCE s exkurzí a pracemi na lokalitách Popický rybník a Dolní Bradlo (15 účastníků)

září 2023

- dobrovolnická akce ve spolupráci s Firmou Alpiq – ruční oprava tůně, úklid travní hmoty a redukce vodní vegetace v lokalitě Budský les u Onomyšle (22 účastníků)

Některé z uvedených dobrovolnických akcí byly částečně finančně podpořeny. Většina akcí byla realizována členy spolku Mokřady zdarma v jejich volném čase a na jejich náklady.

Děkujeme všem co nám pomáhali se zajištěním aktivit na akcích pro veřejnost!

Obr. 5: Úpravy „offroadových“ tůní na Pístovských mokřadech s Ad Fontes (duben 2023)

Obr. 6: Ruční hloubení tůň u Skorkova s firemními dobrovolníky Accolade (květen 2023)

Obr. 7: Stanoviště o mokřadech na Dni pro přírodu v Jihlavě (červen 2023)

Obr. 8: Redukce vegetace z tůně a úklid hmoty na Dolním Bradle s dobrovolníky z Diakonie (srpen 2023)

Obr. 9: Vytrhávání vegetace z tůně a úklid pokosené hmoty u Onomyšle s firmou Alpiq (září 2023)

2.5 Veřejná sbírka na mokřady

Od roku 2021 máme veřejnou sbírku na péči o mokřady. Tato sbírka byla schválena Krajem Vysočina v únoru 2021, na dobu neurčitou.

296317866 / 0300 je číslo našeho „dárcovského“ účtu v rámci povolené veřejné sbírky zaměřené na ochranu přírody a vhodnou péči o mokřady a přírodu jako celek.

2.6 Informační panely a zpřístupnění lokalit

V roce 2023 jsme prováděli pravidelnou údržbu stávajících panelů. Kosením jsme také udržovali přístupové stezky a okolí panelů. V některých lokalitách jsme vhodnou modelací zemních valů tůní vytvořili zpřístupnění části lokality pro veřejnost. Pro lokalitu Proutnice jsme na vlastní náklady vytvořili informační panel. Obci Kouty jsme dodali panel a starší dřevěný nosič – úpravu a osazení si zajistili sami.

Kromě klasických informačních panelů dále umísťujeme na lokalitách také jednoduché informační cedule pro veřejnost formátu A4. Zveme tímto všechny k návštěvě lokalit v naší péči!

Obr. 10: Dokončené kosení u informačního panelu na Hliništi (červenec 2023)

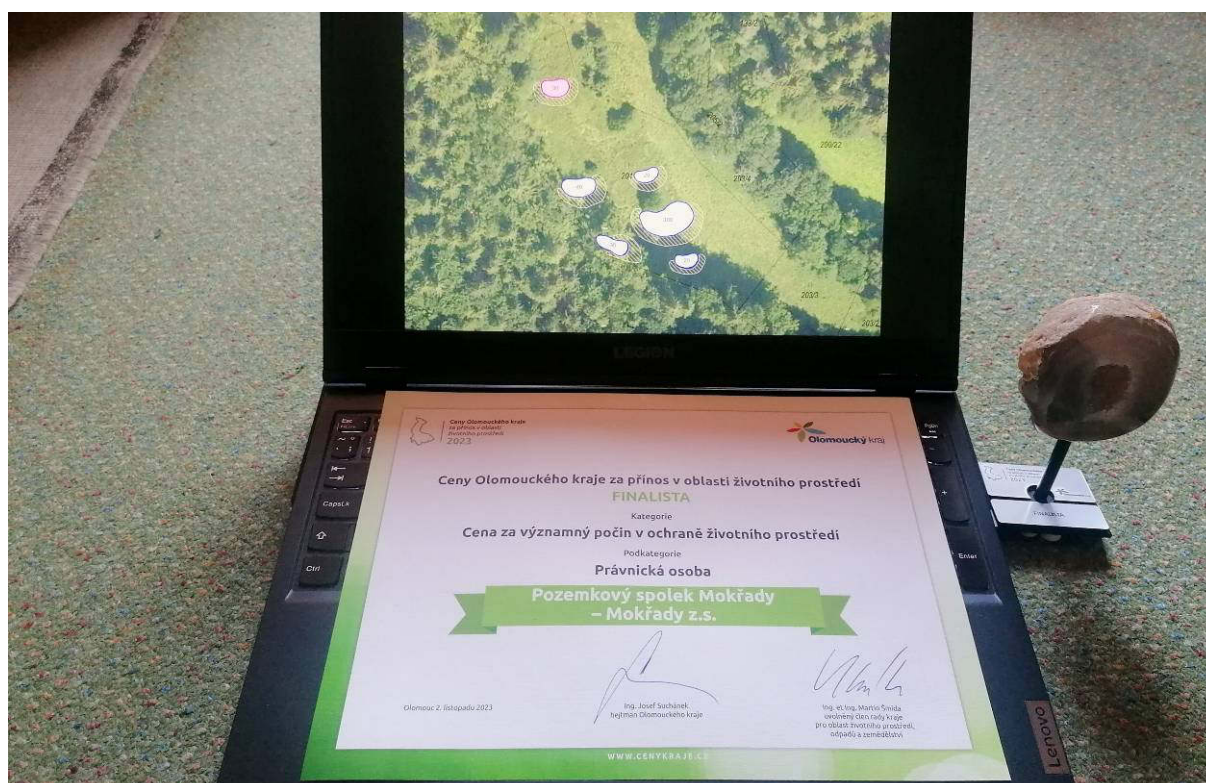
2.7 Internetové stránky a publikace

Členové výboru spolku Mokřady provozují internetové stránky www.mokrady.wbs.cz a www.obozivelnici.wbs.cz. Stránky spolku obsahují kromě přehledu našich aktivit i různé informace o mokřadech, tůních, jsou zde k dispozici různé prezentace a literatura týkající se mokřadů, ochrany a péče o ně. Stránky oboživelníci ČR se snaží informovat o všem důležitém ohledně této velmi ohrožené skupiny živočichů.

2.8 Ocenění naší práce

V listopadu 2023 proběhlo předání Cen Olomouckého kraje za přínos v oblasti životního prostředí. Jsme moc rádi, že náš projekt mokřadů v údolí potoka Hloučely u Okluk se také dostal do finále a mohli jsme osobně převzít cenu za účast v soutěži. Děkujeme!

Obr. 11: Cena a diplom za účast v soutěži Ceny Olomouckého kraje (listopad 2023)

2.9 Praktická péče o mokřady a rybníky

Spolek Mokřady se ve své činnosti zaměřuje zejména na **zadržení vody v krajině, zlepšování vodního režimu lokalit a podporu populací nejohroženějších druhů obojživelníků**, zejména pak kuňky ohnivé, kuňky žlutobřiché, čolka velkého, skokana ostronosého a ropuchy krátkonohé.

V roce 2023 členové spolku Mokřady prováděli potřebná opatření ve 35 lokalitách – Albrechtice u Rozsoch, Brejlovský rybník, Cihelna, Častotický rybník, Dolní Bradlo, Hájkovský rybník, Hlinišťe, Hosovské rybníčky, Hruškovec, Jetmarský mlýn, Kalvárie, Koupaliště u Bohuslavic, Kuchyňka, Lesnovské mokřady, Lesní mokřad u Lukavce, Mokřady u Hřešic (Bakovský a U Brůdku), Mukařka, Nadějovské nivy, Obrázek u Skorkova, Ochoz, Ovčín u Filipova, Pístovské mokřady, Pod Vsí, Popický rybník, Pustiměř, Rančířovský Okrouhlík, Skalka, Smrčkovské rybníky, U Budského lesa, Ústrašinské mokřady, V Seči, VVP Rokycany, Zdešov, Zlaté jezero.

Na 9 lokalitách bylo prováděno pouze kosení, na ostatních šlo o více různých opatření nebo o jiná opatření než kosení. Péče o lokality (managementové zásahy) je v téměř všech případech zaštitěna akreditovaným pozemkovým spolkem Mokřady. Celkem bylo na zájmových lokalitách odpracováno v roce 2023 nejméně 2 400 hodin.

Činnost pozemkového spolku Mokřady (péči o mokřady) a jeho členů v roce 2023 finančně podpořilo zejména Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím dotačních programů „Program péče o krajinu“ (PPK) a „Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny“ (POPFK), dále ČSOP v rámci podpory rozvoje pozemkových spolků, Ochrany biodiverzity a Nadace Veolia, Kraj Vysočina, Olomoucký kraj, město Jihlava a dále také několik soukromých i firemních dárců. Děkujeme! Část prací na lokalitách v roce 2023 byla, podobně jako v minulých letech, prováděna členy spolku Mokřady zdarma, na jejich vlastní náklady.

Opatření na jednotlivých zájmových lokalitách prováděli členové a spolupracovníci našeho spolku, na některých lokalitách i ve spolupráci s veřejností. Všem tímto děkujeme! Děkujeme též majitelům pozemků, kteří nám umožnili realizaci těchto opatření!

Obř. 12: Letecký snímek části bývalého VVP Rokycany s tůněmi a řízenými pojezdy (listopad 2023)

2.9.1 Rančířovský Okrouhlík (Rančířov)

O mokřady nad Rančířovským Okrouhlíkem pečujeme od roku 2009. V roce 2023 jsme zde za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) a zčásti na vlastní náklady realizovali mozaikovitě kosení na ploše cca 3000 m², prořezávky dřevin na souhrnné ploše 500 m², ručně jsme obnovili dvě menší tůně (10 a 26 m²), změlčili vloženými dřevěnými prvky centrální stružku a strojně jsme částečně obnovili 8 tůň o velikostech 14 až 160 m².

Obr. 13: Úklid travní hmoty v mokřadu nad Rančířovským Okrouhlíkem (červenec 2023)

Obr. 14: Citlivá ruční obnova malé tůně v cenné ploše nad Rančířovským Okrouhlíkem (srpen 2023)

Obr. 15: Finální úprava mělčin obnovené tůně nad Rancířovským Okrouhlíkem (říjen 2023)

2.9.2 Zlaté jezero (Zlaté Hory)

U Zlatých Hor jsme opět po 3 letech za podpory od Olomouckého kraje strojně obnovili 7 tůní v lokalitě Zlaté jezero (cca 10-50 m²), což je Evropsky významná lokalita zaměřená na kuřky.

Obr. 16: Obnova jedné ze zazemněných tůní u Zlatého jezera (říjen 2023)

2.9.3 Pístovské mokřady (Pístov u Jihlavy)

O Pístovské mokřady se staráme od roku 2008. V roce 2023 zde byly tak jako každý rok skupinou go-offroad na vlastní náklady prováděny řízené pojezdy offroadů. Pro tyto pojezdy jsme opět zajistili vytyčení cenných ploch. Na vlastní náklady jsme zde pak strojně obnovili několik menších tůní v SV části lokality (10-80 m²). Lokalita je v užívání Pobočky ČSO na Vysočině, spolek Mokřady je kolektivním členem ČSO a o lokalitu se stará.

Obr. 17: Vytyčování cenných ploch na Pístovských mokřadech (březen 2023)

2.9.4 Lesnovské mokřady (Bedřichov u Jihlavy)

O Lesnovské mokřady pečujeme od roku 2013 (Kulatina a mokřady), resp. 2016 (Luční rybník a mokřady). V letošním roce jsme za podpory programu Ochrana biodiverzity (ČSOP), darů a za vydatné pomoci Gymnázia Ad Fontes mozaikovitě pokosili louky o celkové výměře cca 4000 m², ručně vytrhali vodní vegetaci z tůně na ploše 100 m², osadili novou lávku na Kulatinu a provedli jsme výlov Lučního rybníka.

Obr. 18: Úklid pokosené hmoty na mokřadu nad Kulatinou (červenec 2023)

Obr. 19: Osazení nové lávky na rybník Kulatina (říjen 2023)

Obr. 20: Výlov Lučního rybníka na Lesnově (říjen 2023)

2.9.5 Hájkovský rybník (Srbeč)

Nad Hájkovský rybníkem jsme zahájili práce v letošním roce, jde o lokalitu vykoupenou v rámci sbírky Místo pro přírodu. Provedli jsme zde asanační seč na ploše 800 m², strojně jsme zde vyhloubili tůň o velikosti cca 290 a 30 m² a provedli zde menší prořezávku dřevin. Na ploše cca 500 m² jsme strhli drn. Práce v lokalitě finančně podpořila Nadace Veolia prostřednictvím ČSOP.

Obr. 21: Hloubení tůň nad Hájkovský rybníkem (listopad 2023)

2.9.6 Mokřady v Řehořově (Řehořov)

V Řehořově se od roku 2006 staráme o obojživelníky, rozmnožující se v místní požární nádrži. Od roku 2017 pak pečujeme o malý mokřad nad rybníkem Pod Vsí. V letošním roce jsme zde za podpory darů provedli opakované ruční kosení na ploše 300 m².

Obr. 22: Kosení mokřadních ploch u tůň u Řehořova (červen 2023)

2.9.7 Lesní tůně u Lukavce (Lukavec)

V malém lesním mokřadu a vykáceném lese u Lukavce jsme v letošním roce za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) strojně vyhloubili 7 tůň o velikostech 6 až 100 m². Díky realizaci jsme zlepšili vodní režim jinak odvodněného lesa.

Obr. 23: Hloubení největší tůně u Lukavce a hotová malá tůň v popředí (březen 2023)

2.9.8 VVP Rokycany (Rokycany)

O část bývalého vojenského prostoru u Rokycan pečujeme od roku 2016 s cílem podpory ohrožených druhů, zejména pak obojživelníků. V roce 2023 jsme zde za podpory Programu péče o krajinu (MŽP) a ve spolupráci s ČSOP Kulíšek prováděli kosení na celkové ploše 7900 m² a prořezávky náletových dřevin na více menších ploškách (celkem 580 m²). V lokalitě také probíhaly řízené pojezdy offroadové techniky (za dobrou spolupráci děkujeme místní offroadové skupině!) a s tím spojené vytyčování, vše na vlastní náklady účastníků pojezdů.

Obr. 24: Kosení cenných luk ve VVP Rokycany (červenec 2023)

2.9.9 Jetmarský mlýn (Skopytce)

V malém mokřadu u Jetmarského mlýna jsme v letošním roce za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) strojně vyhloubili 5 tůní o velikostech 10 až 110 m² a pomocí několika zemních přehrážek zrušili hluboký odvodňovací kanál.

Obr. 25: Hloubení nových tůní v mokřadu u Jetmarského mlýna (září 2023)

2.9.10 Mukařka (Batelov)

O mokřadní louku se studánkou a tůňmi na Mukařce se staráme od roku 2014. V letošním roce jsme zde za vydatné pomoci batelovských skautů mozaikovitě pokosili louky na ploše 800 m², provedli menší prořezávky dřevin, zredukovali vodní vegetaci vytrháváním a obnovili stružku od studánky do přírodě blízké podoby.

Obr. 26: Úklid hmoty po mozaikovitém kosení na Mukařce se skauty (září 2023)

2.9.11 Hosovské rybníčky (Hosov)

O Hosovské rybníčky soustavně pečujeme od roku 2017 (dříve jsme zde prováděli jen menší opatření). V letošním roce jsme zde za pomoci darů a na vlastní náklady prováděli opakované kosení hrází, udělali jsme menší prořezávku dřevin a vykosili jsme letněný dolní rybníček. Prostřední rybník jsme na podzim slovíli (je zde obsádka kriticky ohroženého karase obecného) a ručně jsme mírně zredukovali vodní vegetaci. Za finanční podpory města Jihlavy a částečně na vlastní náklady jsme do prostředního rybníčku osadili nový požerák.

Obr. 27: Kosení porostů orobince v letněném Dolním Hosovském rybníčku (červenec 2023)

Obr. 28: Výlov Prostředního Hosovského rybníčku (říjen 2023)

2.9.12 Obrázek (Skorkov)

V lesní lokalitě Obrázek jsme v letošním roce za podpory daru od společnosti Accolade strojně vyhloubili 15 tůní o velikostech v rozmezí 10 až 200 m². Dvě další menší tůně jsme společně s firemními dobrovolníky vyhloubili ručně.

Obr. 29: Vyměrování zemního valu u největší z tůní u Skorkova (listopad 2023)

Obr. 30: Ruční hloubení tůně se zaměstnanci Accolade (květen 2023)

2.9.13 Častotický - Polánky (Častotice)

V lučním mokřadu Polánky u Častotického rybníka jsme v letošním roce za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) strojně vyhloubili tři tůně o velikostech 64 až 295 m², vytvořili mez o délce cca 50 m a vytvořili přírodě blízkou odtokovou stružku mezi tůněmi a pod tůněmi o celkové délce cca 100 m.

Obr. 31: Hloubení nejmenší tůně v lokalitě Polánky (prosinec 2023)

Obr. 32: Modelace odtokové stružky u spodní tůně u Častotického rybníka (prosinec 2023)

2.9.14 Hruškovec (Stará Říše)

V mokřadu Hruškovec jsme v roce 2023 za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) v původním erozním odvodňovacím kanálu vyhloubili strojně 6 tůní o velikostech 20-80 m² a vytvořili zde i několik dalších zemních přehrážek a přírodě blízkou odtokovou stružku mezi tůněmi a okolo tůní, v délce cca 50 m. V dalších podmáčených plochách jsme ručně vyhloubili tůně o velikostech 30 a 40 m² a upravili do podoby tůní dva zemníky využívané pro tvorbu přehrážek v kanálu.

Obr. 33: Ruční hloubení tůně ve velmi podmáčené ploše u Hruškovce (květen 2023)

Obr. 34: Strojní hloubení tůní a přehrážek na původním odvodňovacím kanálu u Hruškovce (září 2023)

2.9.15 Ovčín (Filipov u Hlinska)

V menším mokřadu u Ovčina jsme v roce 2023 za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) provedli prořezávku dřevin na ploše cca 200 m² a strojně vyhloubili 6 tůní o velikostech 10-80 m².

Obr. 35: Finální úpravy terénu u vyhloubených tůní u Ovčina (říjen 2023)

2.9.16 V Seči (Jersín)

O dolní rybník v lokalitě V Seči pečujeme od roku 2015. V letošním roce jsme zajišťovali za podpory darů opakované kosení hráze, výlov rybníka v brzce jarním termínu a opravu pobořeného mostku na příjezdu na hráz.

Obr. 36: Opravený mostek u rybníka V Seči dolní (srpen 2023)

2.9.17 Mokřady u Albrechtic (Albrechtice u Rozsoch)

Na mokřadu u Albrechtic jsme v roce 2023 za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) strojně vyhloubili 6 tůní o velikostech 10-290 m² a vytvořili přírodě blízkou odtokovou stružku o délce cca 30 m.

Obr. 37: Tvorba největší tůně v lokalitě u Albrechtic (listopad 2023)

Obr. 38: Modelace odtokové stružky a dalších menších tůní u Albrechtic (listopad 2023)

2.9.18 Cihelna (Příložany)

O mokřad pod rybníkem Cihelna pečujeme od roku 2021. Za podpory programu Ochrana biodiverzity (ČSOP) jsme zde letos mozaikovitě pokosili louky na celkové ploše 1600 m².

Obr. 39: Úklid pokosené hmoty v lokalitě Cihelna (červenec 2023)

2.9.19 Nadějovské nivy (Nadějov)

O malý mokřad pod Obecním rybníkem u Nadějova se staráme od roku 2012. V letošním roce jsme zde na vlastní náklady a za podpory z darů pokosili přístupy do mokřadu, k informačnímu panelu a další malé části mokřadu.

Obr. 40: Kosení u informačního panelu v Nadějovských nivách (červen 2023)

2.9.20 U Budského lesa (Onomyšl)

O mokřady u Onomyšle pečujeme od roku 2021. V letošním roce jsme zde za podpory programu Rozvoje pozemkových spolků (ČSOP), z darů a za pomoci dobrovolníků z firmy Alpiq opět mozaikovitě pokosili mokřad na ploše cca 1600 m², naložili a odvezli veškerou travní hmotu, ručně jsme opravili val nejmenší tůně a ručně jsme zredukovali nadměrně rozvinutou vodní vegetaci ze tří největších tůň, v celkovém rozsahu cca 200 m². V brzce jarním období jsme ještě provedli asanační pokosení (pomulčování) malé části mokřadu, doposud nekosené.

Obr. 41: Nakládání pokosené hmoty k odvozu z lokality U Budského lesa (září 2023)

Obr. 42: Ruční redukce vegetace z tůň na mokřadech u Onomyšle (září 2023)

2.9.21 Smrčkovské rybníky (Hodice)

O části mokřadů u Smrčkovských rybníků pečujeme od roku 2017. V letošním roce jsme zde za podpory Programu Ochrana biodiverzity (ČSOP), Kraje Vysočina a z darů mozaikovitě pokosili mokřady na celkové ploše 400 m² a z důvodu masivního výskytu invazních střevliček jsme vyčerpali a slovíli tůň o velikosti 200 m².

Obr. 43: Kosení na mokřadu pod dolním Smrčkovským rybníkem (červenec 2023)

Obr. 44: Čerpání tůně a slovívání nežádoucích ryb v lokalitě Smrčkovské rybníky (září 2023)

2.9.22 Kuchyňka (Hrozatín)

O mokřad v lokalitě Kuchyňka pečujeme od roku 2020. V letošním roce jsme zde za podpory daru od firmy Alpiq provedli drobnou prořezávku dřevin a mozaikovitě pokosili louku na celkové ploše 1200 m².

Obr. 45: Kosení a úklid pokosené hmoty na louce v lokalitě Kuchyňka (prosinec 2023)

2.9.23 Ústrašinské mokřady (Ústrašín)

O mokřady u Ústrašinského rybníka pečujeme od roku 2016. V letošním roce jsme za podpory programu Ochrana biodiverzity (ČSOP) a z darů mozaikovitě pokosili mokřady na celkové ploše 1000 m².

Obr. 46: Úklid pokosené hmoty v mokřadu nad Ústrašinským rybníkem (říjen 2023)

2.9.24 Ochoz (Olší nad Oslavou)

O mokřad pod Ochozem pečujeme od roku 2012. V letošním roce jsme zde za podpory Programu péče o krajinu (MŽP) mozaikovitě pokosili louky na ploše 3000 m² a pokračovali jsme v mechanické likvidaci (vyrývání, kosení) invazního bolševníku velkolepého na ploše cca 160 m².

Obr. 47: Mozaikovitě pokosená plocha v lokalitě Ochoz (červenec 2023)

2.9.25 Mokřady u Hřešic – U Brůdku a Bakovský potok (Hřešice)

O mokřady v nivě Bakovského potoka u Hřešic pečujeme od roku 2015, o mokřady U Brůdku od roku 2018. V letošním roce jsme v obou lokalitách za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) mozaikovitě pokosili mokřady u tůní na celkové ploše cca 4000 m² - na některých plochách šlo o dvě seče.

Obr. 48: Pokosené mokřady v lokalitě U Brůdku (duben 2023)

2.9.26 Dolní Bradlo (Hosov)

O mokřady u rybníka Dolní Bradlo se staráme od roku 2013. V letošním roce jsme zde za podpory Kraje Vysočina, daru od firmy Alpiq a vydatné pomoci dobrovolníků z Diakonie mozaikovitě pokosili část mokřadu u tůň na celkové ploše 1800 m², a ručně vytrhali nadměrně rozvinou vodní vegetaci z největší tůně na ploše cca 200 m².

Obr. 49: Kosení v mokřadu u Dolního Bradla (srpen 2023)

Obr. 50: Redukce vodní vegetace z tůň u Dolního Bradla (srpen 2023)

2.9.27 Mokřadní učebny Kalvárie a Skalka (Jihlava)

Mokřadní učebnu u rybníka Kalvárie na Březinkách jsme vybudovali v roce 2016, mokřadní učebnu na Skalce pak v letech 2018-2019. V letošním roce jsme na Skalce na vlastní náklady udělali výlov a průběžně prováděli pravidelné technicko-bezpečnostní kontroly (ty se dělají se u všech rybníků v naší péči). Na Kalvárii ZŠ Otokara Březiny zajistila ruční pročištění tůň.

Obr. 51: Výlov rybníka Na Skalce (září 2023)

2.9.28 Brejlovský rybník (Křižanov)

O mokřad pod Brejlovským rybníkem pečujeme od roku 2013. V letošním roce jsme zde za podpory programu Ochrana biodiverzity (ČSOP) mozaikovitě pokosili louku na ploše 700 m² a provedli zde menší prořezávku dřevin – ořezání původně hlavatých vrb.

Obr. 52: Největší tůň v mokřadu pod Brejlovský rybníkem (leden 2023)

2.9.29 Popický rybník (Popice u Jihlavy)

O mokřady u Popického rybníka pečujeme od roku 2010. V letošním roce jsme zde za podpory Programu péče o krajiny (MŽP) a kraje Vysočina, za pomoci dobrovolníků od Diakonie a na vlastní náklady provedli menší prořezávku dřevin, pokosili mokřady na celkové ploše 2400 m², ručně zredukovali nadměrnou vodní vegetaci z dvou tůň na celkové ploše 400 m² a vypustili a slovíli tůň o ploše 100 m², která se naplnila bahnem a stěvličkami a dalšími rybami po výlovu rybníka. Lokalita je z větší části v užívání Pobočky ČSO na Vysočině, spolek Mokřady je kolektivním členem ČSO a o lokalitu se stará.

Obr. 53: Mozaikovitě kosení u drobných tůň nad Popickým rybníkem (červenec 2023)

Obr. 54: Vytahávání koberců zblochanu vzplývavého z tůň nad Popickým rybníkem (srpen 2023)

Obr. 55: Úklid pokosené hmoty v centrální ploše mokřadů nad Popickým rybníkem (červenec 2023)

Obr. 56: Vypouštění a slovení tůň pod Popickým rybníkem (září 2023)

2.9.30 Mokřady u Zdešova (Zdešov)

V mokřadech u Zdešova, konkrétně v SZ lokalitě, jsme v roce 2023 za podpory programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (MŽP) realizovali potřebné zásahy na 4 stávajících tůních (původně „dírách v zemi“) a jednu historickou velkou jsme zcela obnovili - díky poměrně malému zásahu se zde podařilo obnovit historickou velkou vodní plochu. Zásahy proběhly na tůních v plochách 20 až 290 m². V lokalitě Stará Ves (SV lokalita), kde jsme zásahy prováděli v roce 2022, jsme upravili val jedné z tůní.

Obr. 57: Tvorba největší tůně v historické vodní ploše s cílem její obnovy (říjen 2023)

Obr. 58: Práce na menších tůních v lokalitě SZ od Zdešova (říjen 2023)

Obr. 59: Úpravy tůně z roku 2022 v SV lokalitě Stará Ves (říjen 2023)

2.9.31 Hliniště (Pavlov u Stonařova)

O mokřad Hliniště na okraji obce Pavlov pečujeme od roku 2015. V letošním roce jsme zde za podpory darů a na vlastní náklady mozaikovitě pokosili mokřadní louky na ploše 500 m².

Obr. 60: Mozaikovitě kosení části ploch na Hliništi (květen 2023)

2.9.32 Koupaliště u Bohuslavic (Bohuslavice)

O koupaliště a jeho okolí v přírodní památce Koupaliště u Bohuslavic se staráme od roku 2020. V letošním roce jsme zde na vlastní náklady a za podpory darů opakovaně pokosili okolí koupaliště a přístupové cesty do lokality (celkem cca 400 m²).

Obr. 61: První seč u bohuslavického koupaliště (květen 2023)

2.9.33 Pustiměř – pod studánkou (Pustiměř)

V malé lokalitce u Pustiměře (bývalé pole) jsme v loňském roce zbudovali tři menší tůně a přírodě blízkou stružku mezi nimi. Jde o velmi odvodněnou plochu, navíc vedle s hlubokým příkopem namísto potoka – historicky však jde o nivu menšího potoka. Je zde problém zadržovat větší množství vody. V roce 2023 jsme zde na vlastní náklady provedli úpravu největší tůně s cílem eliminace všech průsaků.

Obr. 62: Úpravy tůně u Pustiměře (květen 2023)

3. VÝSLEDKY PRÁCE 2023

Na následujících fotografiích jsou prezentovány vybrané záběry z některých lokalit, kde byla v roce 2023 prováděna managementová opatření a další zajímavé fotografie z jiných lokalit.

Obr. 63: Plocha ve VVP Stříbro 1,5 roku po revitalizačním zásahu (únor 2023)

Obr. 64: Obnovená lesní tuň u Popic (březen 2023)

Obr. 65: Pískovna u Popic sezónu po revitalizačním zásahu, s mělkou tůň na dně (duben 2023)

Obr. 66: Dokončená největší tůň v lokalitě Ovčín u Filipova (říjen 2023)

Obr. 67: Čerstvě dokončená realizace tůň a stružky u Albrechtic (listopad 2023)

Obr. 68: Naplněná kaskáda tůň v lokalitě Obrázek u Skorkova (prosinec 2023)

Obr. 69: Největší tůň u Zdešova po vyhloubení a úpravě valu a drenáží (listopad 2023)

Obr. 70: Kaskáda tůní s odtokovou stružkou u Zdešov - lokalita SZ - po naplnění vodou (březen 2024)

Obr. 71: Čerstvě dokončená realizace u Častotického rybníka – lokalita Polánky (prosinec 2023)

Obr. 72: Mokřad Polánky u Častotic po zaplnění vodou (únor 2024)

Obr. 73: Tůň v jedné z ploch v nivě Hloučely u Okluk, půl roku po realizaci (duben 2023)

Obr. 74: Zrevitalizované tůňe a pokosené a prokácené plochy v mokřadu u Měšína (leden 2023)

Obr. 75: Mokřad v Železné dolině u Kamenice po revitalizačním zásahu (leden 2023)

Obr. 76: Tůň v Řehořově po vykosení a redukci vodní vegetace (únor 2023)

Obr. 77: Mokřad u Borovinky s tůněmi z roku 2019 (únor 2023)

Obr. 78: Tůně v mokřadu u Březiny u Poličky po 3 letech od vytvoření (únor 2023)

Obr. 79: Největší tůň v nové lokalitě u Hřešic – Bakovský potok, půl roku po vyhloubení (březen 2023)

Obr. 80: „Stegosauří“ tůň na Pístovských mokřadech (březen 2023)

Obr. 81: Kanál na Rašeliništi Kaliště, 3 roky po rozšíření a zpomalení odtoku (březen 2023)

Obr. 82: Mokřad u Jetmarského mlýna po revitalizačním zásahu (duben 2023)

Obr. 83: Tůň a pokosený mokřad v horní části lokality Žleby v Pístově (duben 2023)

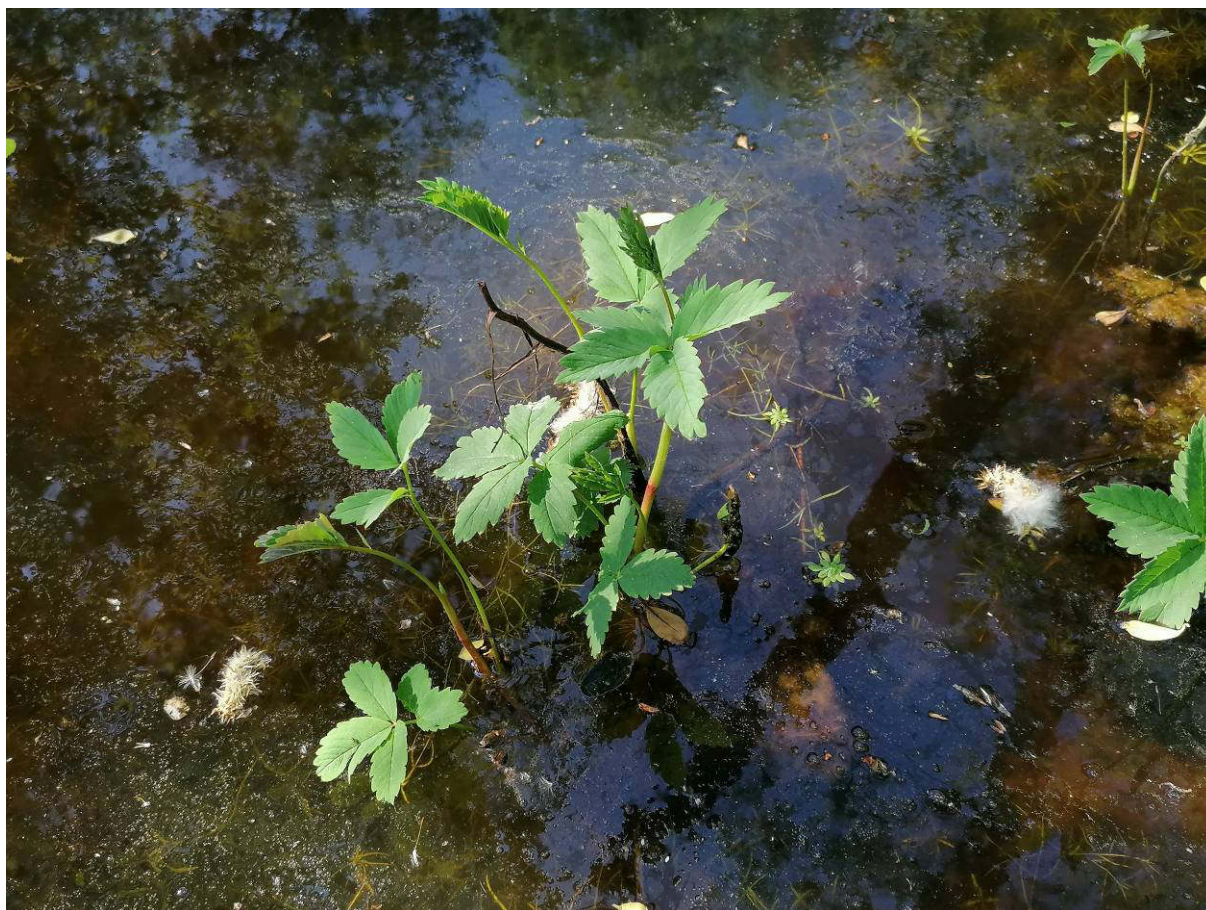
Obr. 84: Nové tůně u Lukavce se pomalu plní vodou (duben 2023)

Obr. 85: V roce 2015 částečně obnovená tůň na Vílanecké střelnici (duben 2023)

Obr. 86: V loňském roce obnovená největší tůň u koupaliště u Bohuslavic (květen 2023)

Obr. 87: Zábělník bahenní v mokřadu na Hliništi (červen 2023)

Obr. 88: Jedna z tůní vyhloubených před 3 lety u Dymlova (červen 2023)

Obr. 89: Tůň u Krátké Vsi po přívalovém dešti (červen 2023)

Obr. 90: Největší tůň u Dolního Bradla po ruční redukci vegetace (srpen 2023)

Obr. 91: Rdesty alpské v tůňi na Lesnovských mokřadech (srpen 2023)

Obr. 92: Tůň nad silnicí nad Popickým rybníkem, po ruční redukci vodní vegetace (říjen 2023)

Obr. 93: Mokřad u Pávova, znovuobnověný v roce 2017 (říjen 2023)

Obr. 94: Dolní Hosovský rybníček po letnění, vykosení porostů a zastavení (listopad 2023)

Obr. 95: Mokřad u Hruškovce po revitalizaci na původním hlubokém kanálu (leden 2024)

Obr. 96: Větší tuň na Rančířovském Okrouhlíku pár měsíců po revitalizaci (březen 2024)

Obr. 97: Tůň a rybník v lokalitě V Seči u Jersína (březen 2023)

Obr. 98: Tůň pod prameništěm nad Popickým rybníkem, celoročně plná kvalitní vody (červenec 2023)

Obr. 99: Největší tůň v lokalitě Bakovský potok u Hřešic, 2 roky po revitalizačním zásahu (březen 2023)

Obr. 100: Největší tůň pod Ochozem po revitalizaci, v době největšího sucha (červenec 2023)

Obr. 101: Mokřad s tůněmi nad Hájkovský rybníkem po výrazném naplněním vodou (duben 2024)

Obr. 102: VVP Rokycany – plocha upravená před 2 lety, s řízenými pojezdy offroadů (únor 2023)

Obr. 103: Jedna z tůní v mokřadu nad Kulatinou na Lesnově, s optimální kvalitou biotopu (červenec 2023)

Obr. 104: Okružák ploský v tůni nad Kulatinou na Lesnovských mokřadech (srpen 2023)

4. VÝHLED NA DALŠÍ ROKY

I v dalších letech chceme navázat na dosavadní úspěšnou práci. Chceme nadále pokračovat v péči zejména o stávající lokality a chceme se také pokusit vyjednávat s vlastníky a úřady možnosti realizací opatření na dalších lokalitách v kraji Vysočina i jinde v ČR. Chceme se i nadále ve své práci zaměřovat zejména na podporu zadržení vody v krajině, zlepšování vodního režimu lokalit i větších částí krajiny a podporu populací nejohroženějších druhů obojživelníků.

Chceme také pokračovat v pořádání akcí pro veřejnost, a to i se zapojením veřejnosti do prací (mj. terénní exkurze a dobrovolnické akce) a také v realizaci přednášek či besed.

Nadále chceme spravovat a rozvíjet naše obě internetové stránky tak, aby obsahovaly co nejvíce kvalitních informací o obojživelnících, mokřadech, tůních a dostatek praktických informací o vytváření a péči o tyto významné biotopy v krajině.

